

Wytyczne wprowadzania lokalnych uchwał antysmogowych w województwie małopolskim

Urząd
Marszałkowski
Województwa
Małopolskiego

Spis treści

1. Podstawa opracowania wytycznych.....	3
2. Warunki przyjęcia lokalnych uchwał antysmogowych przez Sejmik Województwa Małopolskiego	5
3. Założenia uchwały antysmogowej wprowadzającej lokalne ograniczenia w zakresie eksploatacji urządzeń grzewczych.....	7
3.1. Lokalne ograniczenia w eksploatacji urządzeń na paliwa stałe.....	7
3.2. Uzasadnienie zaproponowanych zakazów i ograniczeń	11
Załącznik nr 1. Projekt lokalnej uchwały antysmogowej	23

1. Podstawa opracowania wytycznych

Zgodnie z Uchwałą Nr XXV/373/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego Samorząd Województwa Małopolskiego zobowiązany jest przedstawić ujednolicone zasady wprowadzania ograniczeń w eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (na podstawie art. 96 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Poś)), czyli wprowadzania lokalnych tzw. uchwał antysmogowych.

Zgodnie z ust. 1 art. 96 ustawy Poś to w kompetencjach sejmiku województwa leży wprowadzanie ograniczeń w eksploatacji instalacji grzewczych:

„Sejmik województwa może, w drodze uchwały, w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi lub na środowisko, wprowadzić ograniczenia lub zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.”

W ostatnich latach samorządy gminne apelowały do Zarządu Województwa Małopolskiego oraz podejmowały uchwały kierunkowe mówiące o wprowadzeniu ograniczeń w użytkowaniu kotłów i pieców na paliwa stałe. Ograniczenia te wychodzą jednak poza zakres obowiązującej uchwały antysmogowej dla Małopolski i wymagają przyjęcia przez Sejmik Województwa Małopolskiego dodatkowych regulacji.

Celem opracowania jednolitych wytycznych odnoszących się do procedury przyjmowania oraz zakresu lokalnych uchwał antysmogowych jest zachowanie spójności regulacji w skali województwa. Wdrażanie na poziomie gmin różniących się od siebie ograniczeń mogłoby doprowadzić do chaosu prawnego i dezinformacji wśród mieszkańców.

Należy również mieć na uwadze **obowiązującą na terenie Małopolski tzw. uchwałę antysmogową** (Uchwała Nr XXXII/452/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 stycznia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa małopolskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw). Nowe, lokalne ograniczenia, powinny być przyjmowane przy zachowaniu spójności z obowiązującą uchwałą. Wprowadza ona następujące terminy związane z likwidacją przestarzałych kotłów na paliwa stałe:

- **do 31 grudnia 2022 roku** należy wymienić wszystkie kotły na paliwa stałe, które nie spełniają żadnych norm emisyjnych, tj. nie spełniają wymagań co najmniej 3 klasy według normy PN-EN 303-5:2012;
- **do 31 grudnia 2026 roku** należy wymienić kotły na paliwa stałe, które spełniają wymagania 3 lub 4 klasy według normy PN-EN 303-5:2012;
- kotły spełniające wymagania klasy 5 według normy PN-EN 303-5:2012, które były eksploatowane **przed 1 lipca 2017 roku** mogą być użytkowane do końca swojej żywotności.

Ponadto w uchwale antysmogowej dla Małopolski wyznaczono następujące wymagania względem miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwa stałe (takich jak kominki, piece kaflowe, trzony kuchenne, kozy):

- **od 1 stycznia 2023 roku** dopuszczone będzie używanie tylko ogrzewaczy pomieszczeń spełniających wymagania ekoprojektu lub których sprawność cieplna wynosi co najmniej 80%;
- ogrzewacze pomieszczeń, które nie spełniają wymagań w zakresie ekoprojektu lub nie osiągają sprawności cieplnej na poziomie co najmniej 80%, **od 1 stycznia 2023 roku** muszą zostać zlikwidowane lub wyposażone w urządzenie redukujące emisję pyłu do poziomu zgodnego z wymaganiami ekoprojektu.

W odniesieniu do nowo eksploatowanych urządzeń grzewczych w uchwale antysmogowej wskazano, że **od lipca 2017 roku** na terenie województwa małopolskiego nie można eksploatować nowego kotła lub miejscowego ogrzewacza pomieszczeń na paliwa stałe o parametrach emisji zanieczyszczeń oraz efektywności energetycznej gorszych niż wyznaczone w unijnych rozporządzeniach w sprawie ekoprojektu dla kotłów i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń.

Wytyczne opracowane w niniejszym dokumencie pozwolą na zachowanie spójności lokalnych uchwał antysmogowych w skali regionu oraz zgodności z terminami zawartymi w obecnie obowiązującej uchwale antysmogowej dla Małopolski.

2. Warunki przyjęcia lokalnych uchwał antysmogowych przez Sejmik Województwa Małopolskiego

Podjęcie uchwały kierunkowej

Warunkiem podjęcia przez Zarząd Województwa Małopolskiego prac nad lokalną uchwałą antysmogową dla obszaru określonej gminy, a następnie jej procedowania przez Sejmik Województwa Małopolskiego, **jest skierowanie przez gminę wniosku do Zarządu Województwa Małopolskiego po podjęciu przez Radę Gminy odpowiedniej uchwały kierunkowej**. Prace legislacyjne zmierzające do wprowadzenia lokalnych ograniczeń w eksploatacji urządzeń na paliwa stałe podejmowane będą **jedynie na wniosek gmin**.

Zapewnienie wsparcia dla najuboższych mieszkańców

Ze względu na istotne oddziaływanie społeczne dodatkowych ograniczeń oraz wynikające z nich konsekwencje ekonomiczne i społeczne, poza wnioskiem do Zarządu Województwa Małopolskiego, gminy powinny podjąć dodatkowe działania wspierające mieszkańców, wzorem Gminy Miejskiej Kraków.

Wprowadzenie dodatkowych ograniczeń w eksploatacji paliw stałych – wykraczających poza uchwałą antysmogową dla Małopolski – wiąże się z ograniczeniem wyboru alternatywnych źródeł ogrzewania przez mieszkańców. Trwała likwidacja źródła ciepła zasilanego węglem i zastąpienie go innym proekologicznym źródłem, poza koniecznością poniesienia kosztów wymiany urządzenia, może w niektórych przypadkach wiązać się ze zwiększeniem kosztów ogrzewania lokalu. W związku z tym, gmina decydująca się na wprowadzenie lokalnej uchwały antysmogowej na swoim terenie, powinna podjąć dodatkowe działania wspierające mieszkańców w procesie wymiany urządzenia oraz w ponoszeniu zwiększonych kosztów ogrzewania w przypadku mieszkańców o najniższych dochodach. Przyjęcie lokalnej uchwały antysmogowej musi zatem wiązać się z utworzeniem lokalnego programu pomocy społecznej obejmującego dopłaty do zwiększonych kosztów ogrzewania lub/i do kosztów wymiany źródła ciepła jako źródło uzupełniające dofinansowanie z Programu Priorytetowego Czyste Powietrze.

Przyspieszenie tempa wymiany kotłów i pieców

By zapewnić terminową wymianę urządzeń grzewczych oraz docelowo likwidację wszystkich źródeł zasilanych węglem, konieczne jest prowadzenie aktywnych działań upowszechniających dostępne formy dofinansowania do wymiany źródła ogrzewania, termomodernizacji budynku czy montażu odnawialnych źródeł energii.

Gmina, na etapie wnioskowania o wprowadzenie lokalnej uchwały antysmogowej, powinna zatem spełniać następujące wymagania:

- Utworzyć liczbę stanowisk Ekodoradców zgodną w okresie wnioskowania z wymaganiami *Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego*
- Posiadać gminny punkt obsługi Programu Czyste Powietrze utworzony w oparciu o porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Realizacja działań naprawczych *Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego*

Gminy decydujące się na wprowadzenie lokalnej uchwały antysmogowej powinny, poza powyższymi działaniami wynikającymi z Programu ochrony powietrza, realizować także pozostałe działania.

Podsumowanie wymagań

- Podjęcie **uchwały kierunkowej** w sprawie wprowadzenia ograniczeń w eksploatacji paliw stałych na terenie gminy.
- Skierowanie **wniosku/apelu** do Zarządu Województwa Małopolskiego o wprowadzenie lokalnej uchwały antysmogowej na terenie gminy.
- Uruchomienie **programu osłonowego** dla najuboższych mieszkańców w gminie w celu zapewnienia dofinansowania do wyższych kosztów ogrzewania bądź **programu dofinansowania** do kosztów wymiany źródła ciepła dla mieszkańców o najniższych dochodach.
- Realizacja działań naprawczych określonych w **Programie ochrony powietrza dla województwa małopolskiego**
- Zatrudnienie **Ekodoradców** w liczbie zgodnej z *Programem ochrony powietrza dla województwa małopolskiego*.
- Posiadanie funkcjonującego **punktu obsługi Programu Czyste Powietrze**.

3. Założenia uchwały antysmogowej wprowadzającej lokalne ograniczenia w zakresie eksploatacji urządzeń grzewczych

W oparciu o apele i uchwały kierunkowe przyjmowane przez gminy województwa małopolskiego, a także przeprowadzone konsultacje z zainteresowanymi samorządami gminnymi, wypracowane zostały wspólne założenia lokalnych ograniczeń.

Przyjęcie uchwały przez Sejmik Województwa Małopolskiego musi zostać poprzedzone procesem opiniowania przez właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta oraz starostę, a także konsultacjami społecznymi. **Wobec tego, w wyniku opiniowania, konsultacji społecznych oraz ewentualnych zmian wynikających z poprawek zgłoszonych i popartych przez Radnych Województwa Małopolskiego, ostateczny kształt uchwały może ulec zmianie.**

3.1. Lokalne ograniczenia w eksploatacji urządzeń na paliwa stałe

W ramach lokalnych ograniczeń (tzw. uchwał antysmogowych) proponuje się wprowadzenie całkowitego zakazu jedynie w odniesieniu do eksploatacji urządzeń zasilanych **węglem**, nie względem wszystkich urządzeń na paliwa stałe. W przypadku instalacji grzewczych na **biomasę** w stosunku do nowo instalowanych urządzeń proponuje się dodatkowe wymagania w zakresie emisji pyłów (w odniesieniu do kotłów) oraz związane z ich konstrukcją i wyposażeniem w dodatkowe urządzenia zwiększające efektywność (w odniesieniu do miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń).

Poniżej wskazano ograniczenia proponowane w ramach niniejszych wytycznych, zgodnie z założeniem **spójności z obowiązującą uchwałą antysmogową dla województwa małopolskiego.**

Wskazanie w poniższych punktach obowiązku spełnienia wymagań dyrektywy w sprawie ekoprojektu odnosi się, podobnie jak w uchwale antysmogowej dla Małopolski, do spełnienia wymagań określonych w:

- Rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe,
- Rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe

w zakresie sezonowej efektywności energetycznej i norm emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń.

1. Wprowadzenie całkowitego zakazu stosowania węgla

Wprowadzenie od **1 stycznia 2030 r.** całkowitego zakazu stosowania węgla w instalacjach spalania paliw. Objęcie zakazem następujących rodzajów instalacji:

- kotłów, tj. instalacji, które dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania,
- miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń, tj. instalacji wydzielających ciepło poprzez bezpośrednie przenoszenie ciepła lub w połączeniu z przenoszeniem ciepła do cieczy lub systemu dystrybucji gorącego powietrza (ogrzewacze pomieszczeń, piece, kominki, trzony kuchenne, piece kaflowe i inne).

Oznacza to, że od 1 stycznia 2030 r. nie będą eksploatowane żadne źródła ogrzewania zasilane węglem.

2. Powstrzymanie powstawania nowych źródeł zasilanych węglem

Wprowadzenie zakazu eksploatowania nowego kotła lub miejscowego ogrzewacza pomieszczeń na węgiel **od 1 stycznia 2022 r.**

3. Zapewnienie terminów wymiany (zaprzestania eksploatacji) aktualnie eksploatowanych urządzeń spójnych z terminami wynikającymi z uchwały antysmogowej dla Małopolski

Terminy wymiany kotłów

- obowiązek wymiany pozaklasowych kotłów na węgiel i biomase **do 31 grudnia 2022 r.**
- obowiązek wymiany kotłów na węgiel i biomase spełniających wymagania klasy 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012 **do 31 grudnia 2026 r.**
- możliwość użytkowania kotłów na biomase spełniających wymagania klasy 5 według normy PN-EN 303-5:2012, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r., **do końca ich żywotności**
- obowiązek wymiany kotłów na węgiel spełniających wymagania klasy 5 według normy PN-EN 303-5:2012 oraz kotłów na węgiel spełniających wymagania dyrektywy ws. ekoprojektu **do 31 grudnia 2029 r.**
- możliwość **bezterminowego** użytkowania kotłów na biomase spełniających wymagania dyrektywy ws. ekoprojektu

Terminy wymiany miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń

- obowiązek wymiany **do 31 grudnia 2022 r.** miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na węgiel
- możliwość eksploatacji miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na biomase, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r., pod warunkiem spełniania przez nie wymagań dyrektywy ws. ekoprojektu lub dostosowania **do 31 grudnia 2022 r.** do tych wymagań, tj. zapewnienia:
 - sprawności cieplnej urządzenia na poziomie co najmniej 80% lub
 - wyposażenia w urządzenie redukujące emisję pyłu do poziomu zgodnego z wymaganiami ekoprojektu

4. Wprowadzenie wymagań dla nowo instalowanych kotłów i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na biomasę

Wymagania dla nowo eksploatowanych kotłów

- Nowe kotły na biomasę, **których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 stycznia 2023 r.** muszą spełniać wymagania ekoprojektu – *analogicznie do wymagań uchwały antysmogowej dla Małopolski*
- Nowe kotły na biomasę, **których eksploatacja rozpoczęła się nie wcześniej niż 1 stycznia 2023 r.** muszą spełniać wymagania ekoprojektu, przy czym wskaźnik sezonowej emisji pyłu nie może być wyższy niż 20 mg/m³ (przy 10% O₂).

Wymagania dla nowo eksploatowanych miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń

- Nowe miejscowe ogrzewacze pomieszczeń na biomasę muszą spełniać wymagania ekoprojektu – *analogicznie do wymagań uchwały antysmogowej dla Małopolski*
- Miejscowe ogrzewacze pomieszczeń na biomasę, których eksploatacja rozpoczęła się nie wcześniej niż **1 stycznia 2023 r.**, muszą spełniać następujące wymagania:
 - spełniać minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone dla ekoprojektu i
 - charakteryzować się zamkniętą komorą spalania i
 - być wyposażone w mechaniczną regulację temperatury w pomieszczeniu za pomocą termostatu lub elektroniczną regulację temperatury w pomieszczeniu.

Powyższe, **dodatkowe wymagania dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na biomasę** (zamknięta komora spalania oraz wyposażenie w regulację temperatury w pomieszczeniu), **nie dotyczą instalacji**, które zostały wymienione w art. 1 ust. 2 Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

Są to następujące rodzaje instalacji:

- a) miejscowe ogrzewacze pomieszczeń na paliwo stałe przeznaczone do spalania wyłącznie biomasy nieдрzewnej;
- b) miejscowe ogrzewacze pomieszczeń na paliwo stałe przeznaczone wyłącznie do użytku na zewnątrz;
- c) miejscowe ogrzewacze pomieszczeń na paliwo stałe, których bezpośrednia moc cieplna wynosi mniej niż 6 % łącznej bezpośredniej i pośredniej mocy cieplnej przy nominalnej mocy cieplnej;
- d) miejscowe ogrzewacze pomieszczeń na paliwo stałe, które nie są zmontowane fabrycznie ani nie są dostarczane jako prefabrykowane komponenty lub części przez jednego producenta i muszą być zmontowane na miejscu;
- e) produkty do ogrzewania powietrznego;
- f) piece do saun.

Dla powyższych instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się lub rozpocznie się po 1 lipca 2017 r., pozostaje jednak utrzymany obowiązek analogiczny do wskazanego w uchwale antysmogowej dla Małopolski. Mówi on, iż instalacje te muszą spełniać wymagania określone w dyrektywie ws. ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń **w zakresie sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń.**

5. Utrzymanie wymagań jakościowych względem paliw stałych

Możliwość stosowania jedynie paliw stałych spełniających następujące wymagania:

- paliw, w których udział masowy **węgla kamiennego lub węgla brunatnego** o uziarnieniu 0-3 mm nie przekracza 15% (do momentu wejścia w życie całkowitego zakazu spalania węgla)
- paliw zawierających **biomasę** o wilgotności w stanie roboczym nie wyższej niż 20%.

3.2. Uzasadnienie zaproponowanych zakazów i ograniczeń

Jednym z obowiązków jednostek samorządowych jest dbałość o jakość środowiska, w tym podejmowanie działań minimalizujących negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza na zdrowie ludzi. Obowiązki te wynikają przede wszystkim z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, znajdują jednak odzwierciedlenie także w przepisach krajowych, takich jak ustawa *Prawo ochrony środowiska* oraz odpowiednie przepisy wykonawcze w postaci rozporządzeń.

Ponadto, Polska jako kraj członkowski Unii Europejskiej, zobowiązana jest do przestrzegania europejskich norm wyznaczonych w odniesieniu do jakości powietrza. Zostały one określone w celu ochrony społeczeństwa poprzez zapewnienie poziomów zanieczyszczeń w powietrzu, zapewniających ich możliwie minimalny negatywny wpływ na zdrowie człowieka. Na poziomie międzynarodowym normy te określa Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (tzw. Dyrektywa CAFE). Wprowadza ona wartości dopuszczalne oraz docelowe poziomów substancji w powietrzu.

W przypadku pyłu PM₁₀ poziom średnioroczny nie może przekraczać wartości 40 µg/m³, a stężenie dobowe wynoszące powyżej 50 µg/m³ nie może wystąpić częściej niż 35 dni w ciągu roku. Zgodnie z Dyrektywą normy te powinny zostać osiągnięte do 2005 roku. W przypadku pyłów drobnych – PM_{2,5} – osiągnięcie norm podzielone zostało na fazy. W I fazie – do 2015 r. kraje członkowskie UE zobowiązane były zapewnić, że stężenie średnioroczne nie przekroczy 25 µg/m³. Począwszy od roku 2020 (w fazie II) norma ta została zaostrzona i wynosi 20 µg/m³.

Poza powyższymi, normy zostały również wyznaczone względem metali ciężkich oraz wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). Zostały one zawarte w Dyrektywie 2004/107/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu. W przypadku benzo(a)pirenu, który należy do grupy WWA, poziom docelowy stężenia średniorocznego wynosi 1 ng/m³ i zgodnie z przepisami europejskim powinien zostać osiągnięty w roku 2013. Opisane dyrektywy zostały transponowane do prawa polskiego poprzez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031 z późn. zm.).

Mimo wyznaczenia krajom członkowskim określonych terminów osiągnięcia norm jakości powietrza, roczne oceny jakości powietrza przygotowywane przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Krakowie wskazują na wieloletnie przekroczenie na obszarze całego województwa małopolskiego norm stężeń pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} oraz rakotwórczego benzo(a)pirenu. Głównym źródłem zanieczyszczeń na obszarze województwa jest sektor komunalno-bytowy, czyli emisja z domów ogrzewanych indywidualnie. W roku 2019¹ sektor ten był odpowiedzialny za 98,9% emisji benzo(a)pirenu, 88,8% emisji pyłu PM_{2,5} oraz 78,9% emisji pyłu PM₁₀.

Wobec powyższego Województwo Małopolskie już w 2016 i 2017 roku podjęło zdecydowane działania na rzecz poprawy jakości powietrza. W 2016 r. przyjęta została tzw. uchwała antysmogowa dla Krakowa, która wprowadziła całkowity zakaz spalania paliw

¹ Źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie małopolskim. Raport wojewódzki za rok 2019, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Krakowie, GIOŚ*

stałych na obszarze Krakowa od 1 września 2019 r. Natomiast w 2017 r. przyjęto uchwałę dla pozostałego obszaru województwa. Wyklucza ona spalanie węgla o złej jakości oraz wilgotnego drewna. Jednak, co najistotniejsze, dopuszcza wykorzystanie na terenie województwa źródeł ciepła zasilanych paliwami stałymi, które zapewniają minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej oraz poziomy emisji zanieczyszczeń określone w rozporządzeniach w sprawie ekoprojektu. Wymagania te muszą spełniać wszystkie źródła eksploatowane od 1 lipca 2017 r. Z kolei dla powstałych przed tym terminem instalacji, wprowadzone zostały okresy przejściowe, zapewniające czas na wymianę bądź dostosowanie urządzenia. Do końca 2022 r. konieczna jest wymiana urządzeń pozaklasowych oraz dostosowanie wszystkich miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń do wymagań ekoprojektu w zakresie emisji zanieczyszczeń i efektywności energetycznej. Z kolei do końca 2026 r. należy wymienić wszystkie kotły, które spełniają wymagania 3 lub 4 klasy wg normy PN-EN 303-5:2012. Źródła te przyczyniają się w znaczącym stopniu do poziomów stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, dlatego pełne wdrożenie uchwały antysmogowej będzie jednym z kluczowych etapów strategii ochrony powietrza w województwie.

Na przestrzeni ostatnich lat zauważalny jest istotny trend malejący stężeń pyłu PM10 – zarówno w odniesieniu do średniej rocznej, jak i do liczby dni z przekroczeniem normy dobowej. Podobnie w przypadku pyłu PM2,5 zauważalny jest spadek średniorocznego stężenia. Jednak poziomy te nadal odbiegają znacząco od zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia, która rekomenduje następujące wartości stężeń zanieczyszczeń:

- PM2,5: średnie stężenie roczne poniżej 10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, zaś średnie stężenie 24 godzinne poniżej 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.
- PM10: średnie stężenie roczne poniżej 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, zaś średnie stężenie 24-godzinne poniżej 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Jednocześnie Światowa Organizacja Zdrowia podkreśla, iż nie określono dotąd poziomów zanieczyszczeń w powietrzu, które wprost można uznać za bezpieczne dla zdrowia i życia.

Mimo ogólnej poprawy jakości powietrza w województwie, w przypadku poziomu benzo(a)pirenu w powietrzu, w dalszym ciągu obserwowane są przekroczenia poziomu docelowego (1 ng/m^3) na wszystkich stacjach pomiarowych. Na niektórych stanowiskach przekroczenia te są nawet 18-krotne, jak w przypadku Nowego Targu (dane za rok 2020). Jednocześnie niepokojący jest fakt, iż na niektórych stanowiskach pomiarowych obserwowany jest wzrost średniorocznych stężeń benzo(a)pirenu.

Jak dowodzą analizy przeprowadzone w 2021 r. przez Akademię Górniczo-Hutniczą w Krakowie², średnie stężenie benzo(a)pirenu w sezonie grzewczym w Krakowie spadło w latach 2014-2020 o aż 42,82%. Jednocześnie w przypadku pozostałej części województwa, bez uwzględnienia Krakowa, średnia ta wzrosła o 14,41%. Do tak znaczącej redukcji w Krakowie przyczynił się niewątpliwie zakaz spalania paliw stałych wprowadzony w 2019 r. Jak wskazano wyżej, spalanie paliw stałych w sektorze komunalno-bytowym odpowiada za niemal 100% emisji benzo(a)pirenu. Ponadto podobne zależności obserwowane są dla miasta Krakowa w odniesieniu do stężenia pyłu PM10 (spadek o 45,42%) oraz pyłu PM2,5 (spadek o 43,76%).

² Źródło: Analiza zmian jakości powietrza w Krakowie oraz województwie małopolskim w latach 2012-2020 przeprowadzona na zlecenie Krakowskiego Alarmu Smogowego, prof. dr hab. inż. Piotr Kleczkowski, mgr inż. Katarzyna Kotarba

Znacząca poprawa jakości powietrza na terenie Krakowa potwierdza słuszność wprowadzania dodatkowych ograniczeń związanych z eksploatacją urządzeń na paliwa stałe, szczególnie węgla, który przed wprowadzeniem zakazu był wykorzystywany do celów grzewczych w wielu gospodarstwach domowych na obszarze Krakowa. Działania te oraz ich efekty stanowią motywację dla innych gmin do podejmowania dodatkowych inicjatyw związanych z wykorzystaniem instalacji grzewczych zasilanych paliwami stałymi.

Należy podkreślić, iż na konieczność ograniczenia spalania paliw stałych w gospodarstwach domowych zwraca uwagę także Najwyższa Izba Kontroli w raporcie z 2018 r. pn. „Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami”: „(...) możliwość osiągnięcia w Polsce jakości powietrza zgodnej z zaleceniami WHO w odniesieniu do PM₁₀, PM_{2,5}, a przede wszystkim B(a)P nie znajduje potwierdzenia w aktualnie realizowanych i przewidywanych w przyszłości działaniach naprawczych. Zdaniem NIK warunki takie zostaną stworzone tylko w przypadku zasadniczej zmiany w sposobie ogrzewania gospodarstw domowych, w szczególności poprzez odpowiednie ograniczenie możliwości stosowania paliw stałych w sektorze komunalno-bytowym oraz zwiększenie wykorzystania sieci ciepłowniczych i gazowych lub innych mniej emisyjnych źródeł ciepła.”

By doprowadzić do dalszej poprawy jakości powietrza, w tym w znaczącym stopniu obniżyć stężenia rakotwórczego benzo(a)pirenu, uzasadnione jest wprowadzenie ograniczeń mających na celu wyeliminowanie wykorzystanie węgla w instalacjach grzewczych. Podejście to jest zgodne z kierunkami wyznaczonymi w strategii „Polityka energetyczna Polski do 2040 r.” opracowanej przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Jednym z jej najważniejszych celów jest **odejście od spalania węgla do 2030 r. na obszarach miejskich oraz do 2040 r. na obszarach wiejskich**. W miejsce likwidowanych źródeł powinny powstawać przede wszystkim odnawialne źródła energii oraz instalacje o niskich wskaźnikach emisji zanieczyszczeń. Strategia przyjęta w ramach ww. dokumentu została również uwzględniona w uchwalonym w 2020 r. *Programie ochrony powietrza dla województwa małopolskiego*. Od 1 stycznia 2021 r. w całym województwie obowiązuje zakaz dofinansowywania ze środków publicznych instalacji zasilanych węglem.

Wobec powyższego, najważniejszym założeniem zaproponowanej uchwały jest wprowadzenie **całkowitego zakazu spalania węgla**. Projekt uchwały precyzuje dodatkowo, że spośród dostępnych paliw stałych, dopuszczone zostanie jedynie spalanie biomasy³ o wilgotności nieprzekraczającej 20%. Spalanie pozostałych paliw stałych wymienionych w ustawie z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw, tj.:

- węgla kamiennego, brykietów lub peletów zawierających co najmniej 85% węgla kamiennego,
- produktów w postaci stałej otrzymywanych w procesie przeróbki termicznej węgla kamiennego lub węgla brunatnego przeznaczonych do spalania,
- torfu,
- mułów węglowych, flotokoncentratów,

³ Rozumianej jako biomasa pozyskana z drzew i krzewów oraz biomasa roślinna z rolnictwa, zgodnie z definicją wskazaną w art. 2 ust. 1 pkt. 4a lit. c ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 133).

- węgla brunatnego,
- dowolnej mieszaniny paliw, o których mowa w powyższych punktach, z dodatkiem lub bez dodatku innych substancji, zawierającej mniej niż 85% węgla kamiennego

zostanie całkowicie zabronione od 1 stycznia 2030 r. Do tego czasu zaproponowane zostały okresy przejściowe, w których konieczne będzie zaprzestanie eksploatacji instalacji zasilanych innym paliwem niż biomasa, spójne z uchwałą antysmogową dla Małopolski. Ponadto projekt uchwały zakłada, że od **1 stycznia 2022 r.** nie będzie możliwe eksploataowanie nowych źródeł na węgiel, by jak najszybciej powstrzymać powstawanie instalacji, które docelowo podlegać będą likwidacji. W tym kontekście warto zaznaczyć, iż regulacje wprowadzone w ramach ustawy *Prawo energetyczne* w styczniu 2020 roku pozwalają na wykorzystanie w nowych budynkach w pierwszej kolejności ciepła z sieci ciepłowniczej, odnawialnych źródeł energii (pompy ciepła, biomasa) lub ogrzewania elektrycznego (art. 7b ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. *Prawo energetyczne*). Należy także zwrócić uwagę, iż sprostanie nowym wymaganiom w zakresie warunków technicznych (WT 2021) dla nowopowstających budynków będzie wielokrotnie eliminowało wykorzystanie węgla ze względu na wymagany wskaźnik (poziom) efektywności energetycznej (roczne zapotrzebowanie budynku na energię). Spośród istniejących paliw stałych w praktyce jedynie biomasa pozwoli na jego osiągnięcie. Montowanie instalacji węglowych w nowych budynkach zostało więc znacząco ograniczone już od 2020 r.

Ze względu na główny cel niniejszych wytycznych, czyli założenie przyjęcia przez różne gminy jednakowych ograniczeń, w projekcie nie zaproponowano wprowadzenia całkowitego zakazu spalania paliw stałych, co było założeniem uchwał intencyjnych wielu gmin. Dostępność sieci ciepłowniczych i gazowych, które są jednym z najczęściej wybieranych alternatywnych źródeł ciepła, różni się w zależności od położenia gminy. Wprowadzenie zakazu spalania węgla i biomasy mogłoby, wobec tego, w niektórych przypadkach doprowadzić do ograniczenia dostępnych źródeł ciepła tylko do ogrzewania elektrycznego czy pomp ciepła. Źródła te ze względów ekonomicznych (wysokie koszty inwestycyjne w przypadku pomp ciepła czy wysokie koszty eksploatacyjne w przypadku energii elektrycznej) nie są w pełni dostępne dla wszystkich mieszkańców, w szczególności dotkniętych ubóstwem energetycznym.

Jednocześnie w projekcie uchwały nie wprowadzono zakazu spalania paliw stałych, który byłby uzależniony od dostępności sieci ciepłowniczej lub gazowej (np. w odniesieniu do budynków wielorodzinnych czy budynków użyteczności publicznej), o co również wnioskowano w apelach rad gmin. Dostęp do sieci ciepłowniczej czy gazowej uzależniony jest od wielu czynników, m.in. technicznych, ekonomicznych oraz prawnych. Szczególnie w przypadku analizy czynników ekonomicznych, tj. kosztów przyłączenia do sieci, wątpliwości budzi możliwość jednoznacznego stwierdzenia braku dostępu do sieci. W praktyce operator sieci przygotowuje warunki przyłączenia, w których może określić różne koszty przyłączenia. Oznacza to, iż dostępność sieci byłaby uzależniona od środków, jakie właściciel budynku byłby gotowy przeznaczyć na ten cel. Taką sytuację przywołała Gmina Skawina w ramach konsultacji założeń lokalnych uchwał, podając jako przykład działania Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Skawinie, które nie wskazuje wprost, że podłączenie do sieci nie jest możliwe, a przedstawia różne koszty podłączenia budynku. Wobec powyższego, by nie pozostawiać wątpliwości interpretacyjnych, w projekcie uchwały nie zaproponowano całkowitego zakazu spalania paliw stałych w przypadku dostępu do sieci.

Wprowadzenie całkowitego zakazu spalania węgla

Jak wskazano wyżej, w przygotowanym projekcie uchwały utrzymane zostały terminy przejściowe wynikające z uchwały antysmogowej dla Małopolski. Ponadto uzupełniono je o terminy przejściowe dla kotłów węglowych 5 klasy oraz spełniających wymagania określone w rozporządzeniu w sprawie ekoprojektu dla kotłów na paliwa stałe, których eksploatacja również będzie objęta zakazem. Projekt uchwały wskazuje następujące okresy przejściowe w odniesieniu do kotłów:

- Kotły pozaklasowe (o klasie niższej niż 3 według normy PN-EN 303-5:2012) na biomasę oraz kotły pozaklasowe na węgiel, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r., można eksploatować do 31 grudnia 2022 r.
- Kotły 3 i 4 klasy według normy PN-EN 303-5:2012 na biomasę oraz kotły 3 i 4 klasy na węgiel, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r., można eksploatować do 31 grudnia 2026 r.
- Kotły 5 klasy według normy PN-EN 303-5:2012 na węgiel, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r., można eksploatować do 31 grudnia 2029 r.
- Kotły 5 klasy według normy PN-EN 303-5:2012 na biomasę, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r., można eksploatować do końca ich technicznej żywotności.
- Kotły na węgiel spełniające wymagania ekoprojektu, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 stycznia 2022 r., można eksploatować do 31 grudnia 2029 r.
- Kotły na biomasę spełniające wymagania ekoprojektu, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 stycznia 2022 r., można eksploatować do końca ich technicznej żywotności.

W przypadku miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń okresy objęcia wymaganiami uchwały są następujące:

- Miejscowe ogrzewacze pomieszczeń na węgiel, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r., można eksploatować do 31 grudnia 2022 r.
- Miejscowe ogrzewacze pomieszczeń na węgiel, spełniające wymagania ekoprojektu, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 stycznia 2022 r., można eksploatować do 31 grudnia 2029 r.
- Miejscowe ogrzewacze pomieszczeń na biomasę, które nie spełniają minimalnych poziomów sezonowej efektywności energetycznej i norm emisji zanieczyszczeń określonych w Rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1185, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r., mogą być eksploatowane do 31 grudnia 2022 r., chyba, że będą:
 - osiągać sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80% lub
 - zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu do wartości określonych w punkcie 2 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185

Zgodnie z powyższym, urządzenia zasilane węglem, których eksploatacja rozpoczęła się w ostatnich latach, tj. kotły klasy 5 i spełniające wymagania ekoprojektu oraz miejscowe ogrzewacze pomieszczeń spełniające wymagania ekoprojektu, mogą być eksploatowane do końca 2029 r. **Z dniem 1 stycznia 2030 r. konieczne będzie zaprzestanie eksploatacji wszystkich instalacji grzewczych zasilanych węglem.** Zaproponowano zatem minimalny okres przejściowy wynoszący 7 lat w przypadku, gdy urządzenie zostanie zainstalowane 31 grudnia 2021 r. Termin ten jest zgodny z założeniami „*Polityki energetycznej Polski do 2040 r.*” i zbieżny z okresem funkcjonowania Programu Czyste Powietrze, który został zaplanowany do 2029 r. Program ten powinien stanowić jedno z głównych źródeł finansowania wymiany źródeł ogrzewania. Warto również zaznaczyć, że okres żywotności nowoczesnych urządzeń grzewczych na paliwa stałe szacowany jest na nie więcej niż 10 lat. Po upływie tego czasu instalacje te wymagają remontu i zwykle nie zapewniają gwarantowanych przez producenta poziomów emisji zanieczyszczeń. Z czasem eksploatacji sprawność urządzeń na paliwa stałe spada, co jednocześnie prowadzi do zwiększenia emisji szkodliwych substancji.

Wprowadzenie od 2023 roku dodatkowych wymagań dla nowo eksploatowanych kotłów i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na biomasę

Poza całkowitym zakazem spalania paliw stałych innych niż biomasa o wilgotności nie wyższej niż 20% od 1 stycznia 2030 r., w projekcie uchwały zaproponowano dodatkowe wymagania względem kotłów i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na biomasę. **Ograniczenia te obejmują jedynie urządzenia nowo eksploatowane od 1 stycznia 2023 r.** Do tego czasu, analogicznie do uchwały antysmogowej dla Małopolski, nowo instalowane kotły i miejscowe ogrzewacze pomieszczeń muszą spełniać wymagania w zakresie sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń określone w rozporządzeniach w sprawie ekoprojektu.

Kotły na biomasę

W przypadku kotłów zasilanych biomasą, których eksploatacja rozpocznie się nie wcześniej niż 1 stycznia 2023 r., zaproponowano, by urządzenia te musiały spełniać wymagania ekoprojektu związane z emisją zanieczyszczeń oraz efektywnością energetyczną oraz umożliwiały jedynie automatyczne podawanie paliwa⁴. Wymagania te są analogiczne do zapisów uchwały antysmogowej dla Małopolski. Dodatkowo zaznaczono jednak, że konieczne jest zapewnienie, że emisja cząstek stałych nie przekroczy 20 mg/m³. Rozwiązanie to pozwoli na efektywne wykorzystanie źródeł biomasowych, które, mimo, iż stanowią odnawialne źródło energii, powodują emisję zanieczyszczeń, takich jak pyły oraz wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne podczas procesu spalania. Ponadto Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe w Załączniku V określa najlepszą dostępną technologię w momencie wejścia w życie rozporządzenia. W przypadku kotłów na biomasę najlepsza dostępna technologia zapewnia wskaźnik emisji cząstek stałych równy 2 mg/m³.

Kotły na biomasę o emisji cząstek stałych do 20 mg/m³ mogą również liczyć na wyższe dofinansowanie w ramach Programu Priorytetowego Czyste Powietrze. W grupie podstawowego dofinansowania kotły na pelet mogą otrzymać dofinansowanie do 30%

⁴ z wyłączeniem instalacji zgazowujących paliwo

kosztów, przy czym nie więcej niż 6 tysięcy złotych. Kotły na pelet z podwyższonym standardem mogą z kolei otrzymać dofinansowanie do 45%, ale nie więcej niż 9 tysięcy złotych w grupie podstawowej. Strategia ta jest powiązana z działaniami Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, które uruchomiło program dofinansowania skierowany do producentów urządzeń grzewczych, na rozwój niskoemisyjnych technologii, takich jak kotły biomasowe o emisji do 20 mg/m³. Z programu *Szybka ścieżka* mogą skorzystać przedsiębiorcy oraz jednostki naukowe wspierające niskoemisyjne technologie grzewcze. Budżet 200 mln zł jest przeznaczony na badania przemysłowe lub eksperymentalne prace rozwojowe związane z niskoemisyjnymi technologiami grzewczymi. Wynikiem prac ma być opracowanie rozwiązań możliwych do wdrożenia. Warto zaznaczyć, iż już obecnie (stan na marzec 2021 r.) na Liście zielonych urządzeń i materiałów, prowadzonej przez Instytut Ochrony Środowiska-Państwowy Instytut Badawczy na potrzeby Programu Czyste Powietrze, znajduje się ponad 80 urządzeń osiągających emisję cząstek stałych nie wyższą niż 20 mg/m³.

Możliwość instalacji kotłów na biomasę o emisji do 20 mg/m³ jest ponadto spójna z zapisami *Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego* (Uchwała Nr XXV/373/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie *Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego*), który wprowadza od 1 stycznia 2023 r. możliwość finansowania ze środków publicznych (m.in. Programu Czyste Powietrze) jedynie instalacji zasilanych biomasą o emisji cząstek stałych do 20 mg/m³. Zapewnienie jak najwyższego udziału urządzeń o minimalnym wpływie na jakość powietrza, to działanie długoterminowe, które pozwoli na dotrzymanie norm stężeń substancji w przyszłości. Należy mieć bowiem na uwadze fakt wzrostu emisji zanieczyszczeń wraz z wiekiem urządzenia.

Warto zaznaczyć, iż spełnienie opisanych wyżej parametrów, tj. zapewnienie, że emisja pyłów nie jest wyższa niż 20 mg/m³, będzie łatwe do weryfikacji ze względu na obowiązujące wymagania w zakresie dokumentacji urządzeń. Zgodnie z pkt. 2 Załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189⁵ od 1 stycznia 2020 r. w instrukcji obsługi kotła dla instalatorów i użytkowników oraz na ogólnodostępnych stronach internetowych producentów udostępniane muszą być m.in. informacje zawarte w Tabeli 1. ww. Załącznika. Przedmiotowa tabela, określająca wymogi w zakresie informacji dotyczących kotłów na paliwo stałe, została zamieszczona poniżej. Kolorem czerwonym zaznaczono parametry, względem których stawiane są wymagania w niniejszym projekcie uchwały antysmogowej. Parametry te, zgodnie z Rozporządzeniem muszą znaleźć się w dokumentacji technicznej kotła.

⁵ Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe

Rysunek 1. Wymogi w zakresie informacji dotyczące kotłów na paliwo stałe. Źródło: Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe

Tabela 1

Wymogi w zakresie informacji dotyczące kotłów na paliwo stałe

Identyfikator(-y) modelu							
Sposób podawania paliwa: [Załadunek ręczny: kocioł należy eksploatować z zasobnikiem ciepłej wody użytkowej o pojemności minimalnej x (*) l/Automatyczne podawanie paliwa: zaleca się eksploatację kotła z zasobnikiem ciepłej wody użytkowej o pojemności minimalnej x (**) l]							
Kocioł kondensacyjny: [tak/nie]							
Kocioł kogeneracyjny na paliwo stałe: [tak/nie]				Kocioł wielofunkcyjny: [tak/nie]			
Paliwo	Paliwo zalecane (tylko jeden rodzaj):	Inne odpowiednie paliwa:	η : [x %]:	Emisje dotyczące sezonowego ogrzewania pomieszczeń (****)			
				PM	OGC	CO	NO _x
				[x] mg/m ³			
Polana, wilgotność ≤ 25 %	[tak/nie]	[tak/nie]					
Zrębki, wilgotność 15-35 %	[tak/nie]	[tak/nie]					
Zrębki, wilgotność > 35 %	[tak/nie]	[tak/nie]					
Drewno prasowane w postaci peletów lub brykietów	[tak/nie]	[tak/nie]					
Trociny, wilgotność ≤ 50 %	[tak/nie]	[tak/nie]					
Inna biomasa drzewna	[tak/nie]	[tak/nie]					
Biomasa niedrzewna	[tak/nie]	[tak/nie]					
Węgiel kamienny	[tak/nie]	[tak/nie]					
Węgiel brunatny (w tym brykiety)	[tak/nie]	[tak/nie]					
Koks	[tak/nie]	[tak/nie]					
Antracyt	[tak/nie]	[tak/nie]					
Brykiety z mieszanego paliwa kopalnego	[tak/nie]	[tak/nie]					
Inne paliwo kopalne	[tak/nie]	[tak/nie]					
Brykiety z mieszanki (30-70 %) biomasy i paliwa kopalnego	[tak/nie]	[tak/nie]					
Inna mieszanka biomasy i paliwa kopalnego	[tak/nie]	[tak/nie]					
Właściwości w przypadku eksploatacji przy użyciu wyłącznie paliwa zalecanego							
Parametr	Symbol	Wartość	Jednostka	Parametr	Symbol	Wartość	Jednostka
Wytworzone ciepło użytkowe				Sprawność użytkowa			
przy znamionowej mocy cieplnej	P_n (***)	x,x	kW	przy znamionowej mocy cieplnej	η_n	x,x	%
odpowiednio przy [30 %/50 %] znamionowej mocy cieplnej	P_f	[x,x/N.A.]	kW	odpowiednio przy [30 %/50 %] znamionowej mocy cieplnej	η_f	[x,x/N.A.]	%
dla kotłów kogeneracyjnych na paliwo stałe: sprawność elektryczna				Zużycie energii elektrycznej na potrzeby własne			
				przy znamionowej mocy cieplnej	el_{max}	x,xxx	kW
przy znamionowej mocy cieplnej	$\eta_{el,n}$	x,x	%	odpowiednio przy [30 %/50 %] znamionowej mocy cieplnej	el_{min}	[x,xxx/N.A.]	kW
				urządzeń wtórnych do redukcji emisji, w stosownych przypadkach		[x,xxx/N.A.]	kW
				w trybie czuwania	P_{30}	x,xxx	kW
Dane kontaktowe		Nazwa/imię i nazwisko oraz adres producenta lub jego upoważnionego przedstawiciela:					
(*) Pojemność zasobnika = $45 \times P_n \times (1 - 2,7/P_f)$ lub 300 l, w zależności od tego, która z tych wielkości jest większa, przy czym P_n podaje się w kW. (**) Pojemność zasobnika = $20 \times P_f$, przy czym P_f podaje się w kW. (***) W przypadku paliwa zalecanego P_n jest równe P_f. (****) PM = cząstki stałe, OGC = organiczne związki gazowe, CO = tlenek węgla, NO_x = tlenki azotu.							

Miejscowe ogrzewacze pomieszczeń na biomasę

Analogicznie do wymagań uchwały antysmogowej dla Małopolski w przypadku miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na biomasę (m.in. kominków, ogrzewaczy pomieszczeń, pieców kaflowych), których eksploatacja rozpocznie się nie wcześniej niż 1 stycznia 2023 r., zaproponowano możliwość eksploatacji tylko urządzeń spełniających wymagania ekoprojektu w zakresie sezonowej efektywności energetycznej i norm emisji zanieczyszczeń. Urządzenia, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r., niespełniające wskazanych wymagań, mogą jednak być eksploatowane, jeżeli ich sprawność cieplna wynosi co najmniej 80% lub zostaną doposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu do wartości określonych w rozporządzeniu w sprawie wymagań ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń. Terminem dostosowania instalacji jest 31 grudnia 2022 r. Wszystkie wymienione założenia są w pełni spójne z zapisami uchwały antysmogowej dla Małopolski.

Poza powyższymi wymaganiami, podobnie jak w przypadku kotłów, zaproponowane zostały dodatkowe wymagania, obowiązujące od 1 stycznia 2023 r. Nowo eksploatowane urządzenia, poza spełnieniem wymagań w zakresie sezonowej efektywności energetycznej oraz emisji zanieczyszczeń określonych w rozporządzeniu ws. ekoprojektu, powinny spełniać następujące wymagania:

- posiadać zamkniętą komorę spalania,
- być wyposażone w mechaniczną regulację temperatury w pomieszczeniu za pomocą termostatu lub elektroniczną regulację temperatury w pomieszczeniu.

Zgodnie z zapisami Załącznika II Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185, w przypadku ogrzewaczy pomieszczeń z otwartą komorą spalania sezonowa efektywność energetyczna ogrzewania pomieszczeń nie może być niższa niż 30%, podczas gdy ogrzewacze z zamkniętą komorą, w zależności od zastosowanego paliwa stałego, muszą osiągać sprawność na poziomie od co najmniej 65% do co najmniej 79%. Zastosowanie zamkniętej komory spalania zapewnia zatem wykorzystanie urządzenia o nawet ponad dwukrotnie wyższej sprawności.

W odniesieniu do emisji cząstek stałych Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1185 wskazuje, że w przypadku zastosowania ogrzewacza o otwartej komorze spalania dopuszczalna jest emisja PM do 50 mg/m^3 . W przypadku zamkniętej komory spalania emisje te wynoszą nie więcej niż 40 mg/m^3 w przypadku kuchenek oraz przy zastosowaniu paliw stałych innych niż drewno prasowane w formie peletów. Przy wykorzystaniu drewna prasowanego w formie peletów emisja ta nie może przekroczyć 20 mg/m^3 .

Na emisyjność urządzeń ma również wpływ wyposażenie w urządzenia automatyki, które pozwalają na optymalizację pracy instalacji. Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) 2015/1185 zastosowanie mechanicznej regulacji temperatury w pomieszczeniu za pomocą termostatu pozwala na zwiększenie efektywności urządzenia o 2 punkty procentowe. Z kolei zastosowanie elektronicznej regulacji temperatury w pomieszczeniu zwiększa efektywność o 4 punkty procentowe. Wykorzystanie dodatkowego wyposażenia, takiego jak elektroniczna regulacja temperatury w pomieszczeniu i sterownik dobowy czy elektroniczna regulacja temperatury w pomieszczeniu i sterownik tygodniowy może doprowadzić do zwiększenia efektywności urządzenia aż o 7 punktów procentowych. Jednak w przedmiotowym projekcie uchwały zaproponowano wyposażenie w mechaniczną regulację temperatury

Podobnie, jak w przypadku wymagań stawianych nowo eksploatowanym kotłom, weryfikacja parametrów, które określono jako wymagane dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń, nie będzie stanowiła problemu dla osób kontrolujących przestrzeganie uchwały. Zgodnie z pkt. 3 lit. a Załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185⁶ od 1 stycznia 2022 r. w instrukcji obsługi ogrzewacza dla instalatorów i użytkowników oraz na ogólnodostępnych stronach internetowych producentów udostępniane muszą być m.in. informacje zawarte w Tabeli 1. ww. Załącznika. Przedmiotowa tabela, określająca wymogi w zakresie informacji dotyczących miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń paliwo stałe, została zamieszczona poniżej. Kolorem czerwonym zaznaczono parametry, względem których stawiane są wymagania w niniejszym projekcie uchwały antysmogowej. Parametry te, zgodnie z Rozporządzeniem muszą znaleźć się w dokumentacji technicznej urządzenia.

Tabela 1

Identyfikator(-y) modelu:											
Funkcja ogrzewania pośredniego:[tak/nie]											
Bezpośrednia moc cieplna: ... (kW)											
Pośrednia moc cieplna: ... (kW)											
Paliwo	Paliwo zalecane (tylko jedno):	Inne odpowiednie paliwo(-a):	η_z [%]:	Emisje z miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń przy nominalnej mocy cieplnej (*)				Emisje z miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń przy minimalnej mocy cieplnej (*) (**)			
				PM	OGC	CO	NO _x	PM	OGC	CO	NO _x
				[x] mg/Nm ³ (13 % O ₂)							
Polana drewna o wilgotności ≤ 25 %	[tak/nie]	[tak/nie]									
Drewno prasowane o wilgotności < 12 %	[tak/nie]	[tak/nie]									
Inna biomasa drzewna	[tak/nie]	[tak/nie]									
Biomasa niedrzewna	[tak/nie]	[tak/nie]									
Antracyt i węgiel chudy	[tak/nie]	[tak/nie]									
Koks metalurgiczny	[tak/nie]	[tak/nie]									
Półkoks	[tak/nie]	[tak/nie]									
Węgiel kamienny	[tak/nie]	[tak/nie]									
Brykiety z węgla brunatnego	[tak/nie]	[tak/nie]									
Brykiety z torfu	[tak/nie]	[tak/nie]									

20

c.d. Rysunek 3. Wymogi w zakresie informacji dotyczące kotłów na paliwo stałe. Źródło: Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

Brykiety z mieszanego paliwa kopalnego	[tak/nie]	[tak/nie]									
Inne paliwo kopalne	[tak/nie]	[tak/nie]									
Brykiety z mieszanki biomasy i paliwa kopalnego	[tak/nie]	[tak/nie]									
Inna mieszanka biomasy i paliwa stałego	[tak/nie]	[tak/nie]									

Charakterystyka w wypadku eksploatacji przy użyciu wyłącznie paliwa zalecanego

Parametr	Oznaczenie	Wartość	Jednostka	Parametr	Oznaczenie	Wartość	Jednostka
Moc cieplna				Sprawność użytkowa (wartość opałowa w stanie roboczym)			
Nominalna moc cieplna	P_{nom}	x	kW	Sprawność użytkowa przy nominalnej mocy cieplnej	$\eta_{th,nom}$	x,x	%
Minimalna moc cieplna (orientacyjna)	P_{min}	[x,x/nd.]	kW	Sprawność użytkowa przy minimalnej mocy cieplnej (orientacyjna)	$\eta_{th,min}$	[x,x/nd.]	%

Zużycie energii elektrycznej na potrzeby własne

Przy nominalnej mocy cieplnej	$e_{l,max}$	x,xxx	kW
Przy minimalnej mocy cieplnej	$e_{l,min}$	x,xxx	kW
W trybie czuwania	$e_{l,cb}$	x,xxx	kW

Zapotrzebowanie na energię stałego płomienia pilotującego

Zapotrzebowanie na energię płomienia pilotującego (o ile dotyczy)	P_{pilot}	[x,xxx/nd.]	kW
---	-------------	-------------	----

Rodzaj mocy cieplnej/regulacja temperatury w pomieszczeniu (należy wybrać jedną opcję)

jednostopniowa moc cieplna bez regulacji temperatury w pomieszczeniu	[tak/nie]
co najmniej dwa ręczne stopnie bez regulacji temperatury w pomieszczeniu	[tak/nie]
mechaniczna regulacja temperatury w pomieszczeniu za pomocą termostatu	[tak/nie]
elektroniczna regulacja temperatury w pomieszczeniu	[tak/nie]
elektroniczna regulacja temperatury w pomieszczeniu i sterownik dobowy	[tak/nie]
elektroniczna regulacja temperatury w pomieszczeniu i sterownik tygodniowy	[tak/nie]

Inne opcje regulacji (można wybrać kilka)

regulacja temperatury w pomieszczeniu z wykrywaniem obecności	[tak/nie]
regulacja temperatury w pomieszczeniu z wykrywaniem otwartego okna	[tak/nie]
opcja regulacji na odległość	[tak/nie]

Dane teledadresowe

Nazwa/imię i nazwisko oraz adres producenta lub jego upoważnionego przedstawiciela:

(*) PM = cząstki stałe, OGC = organiczne związki gazowe, CO = tlenek węgla, NO_x = tlenki azotu

(**) Wymagane tylko w przypadku gdy stosowane są współczynniki korekcji F(2) lub F(3).

Należy zaznaczyć, że powyższe wymagania, które zostały zaproponowane dla okresu od 1 stycznia 2023 r., nie mają zastosowania dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń, które zostały wyłączone spod wymagań Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. *w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe*. Mowa o następujących instalacjach, które zostały wskazane w art. 1, ust. 2 Rozporządzenia:

- miejscowe ogrzewacze pomieszczeń na paliwo stałe przeznaczone do spalania wyłącznie biomasy nieдрzewnej;
- miejscowe ogrzewacze pomieszczeń na paliwo stałe przeznaczone wyłącznie do użytku na zewnątrz;
- miejscowe ogrzewacze pomieszczeń na paliwo stałe, których bezpośrednia moc cieplna wynosi mniej niż 6 % łącznej bezpośredniej i pośredniej mocy cieplnej przy nominalnej mocy cieplnej;
- miejscowe ogrzewacze pomieszczeń na paliwo stałe, które nie są zmontowane fabrycznie ani nie są dostarczane jako prefabrykowane komponenty lub części przez jednego producenta i muszą być zmontowane na miejscu;
- produkty do ogrzewania powietrznego;
- piece do saun.

Dla powyższych instalacji zaproponowano utrzymanie wymagań wynikających już z uchwały antysmogowej dla Małopolski. Oznacza to, że muszą one spełniać wymagania dotyczące sezonowej efektywności energetycznej oraz norm emisji zanieczyszczeń określone w Rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. *w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe*. W przypadku urządzeń, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r. istnieje możliwość ich dalszej eksploatacji, jeżeli osiągają one sprawność cieplną na poziomie 80% lub zostaną doposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu do wartości określonych w rozporządzeniu w sprawie wymagań ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń. Termin dostosowania do wskazanych wymagań to 31 grudnia 2022 r.

Zestaw rozwiązań związanych z eksploatacją urządzeń zasilanych paliwami stałymi, zaproponowany w projekcie uchwały, zakłada przede wszystkim wyeliminowanie źródeł ogrzewania zasilanych węglem. Przyczyniają się one zarówno do zanieczyszczenia powietrza, jak i do negatywnych zmian klimatycznych, ich powstawanie nie znajduje zatem uzasadnienia, podobnie jak ich finansowanie ze środków publicznych. Z kolei w przypadku źródeł zasilanych biomasą przyjęto, iż elementem kluczowym jest zapewnienie jak najniższego poziomu emitowanych przez nie zanieczyszczeń, w szczególności szkodliwych pyłów. Zaproponowane rozwiązania stanowić mają ograniczenia obowiązujące w różnych częściach Małopolski, o różnych uwarunkowaniach technicznych, ekonomicznych i społecznych. Dlatego też, biorąc pod uwagę duże prawdopodobieństwo ograniczonego dostępu niektórych gmin do sieci gazowej i ciepłowniczej, wprowadzenie całkowitego zakazu jedynie względem źródeł węglowych oraz wykorzystanie niskoemisyjnych źródeł biomasowych wydaje się być rozwiązaniem optymalnym.

Załącznik nr 1. Projekt lokalnej uchwały antysmogowej

(projekt)

UCHWAŁA Nr

SEJMIKU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO z dnia 2021 r.

w sprawie wprowadzenia na obszarze Gminy ograniczeń
w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

Na podstawie art. 18 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 z późn. zm.) w związku z art. 96 ust. 1, 6, 7 i 9 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.), uchwala się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§1

1. W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko, w granicach administracyjnych Gminy wprowadza się ograniczenia i zakazy określone niniejszą uchwałą.

2. Ilekcć w niniejszej uchwale jest mowa o:

- 1) **rozpoczęciu eksploatacji instalacji** - należy przez to rozumieć pierwsze uruchomienie w miejscu obecnego użytkowania.
- 2) **paliwach stałych** – należy przez to rozumieć paliwa stałe w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt. 4a z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (t.j. Dz.U z 2021 poz.133),
- 3) **biomasie** – należy przez to rozumieć biomasę pozyskaną z drzew i krzewów oraz roślinną z rolnictwa.
- 4) **Rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1189** – należy przez to rozumieć Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe (Dz.U.UE.L.2015 r. Nr 193, poz.100),
- 5) **Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185** – należy przez to rozumieć Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe (Dz.U.UE.L.2015 r. Nr 193, poz.1).

§2

Rodzaje instalacji, dla których wprowadza się ograniczenia i zakazy w zakresie ich eksploatacji to instalacje, w których następuje spalanie paliw w rozumieniu art. 3 pkt. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.), w szczególności kocioł, kominek i piec, jeżeli:

- 1) dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania lub
- 2) wydzielają ciepło poprzez:
 - a) bezpośrednie przenoszenie ciepła lub
 - b) bezpośrednie przenoszenie ciepła w połączeniu z przenoszeniem ciepła do cieczy lub
 - c) bezpośrednie przenoszenie ciepła w połączeniu z systemem dystrybucji gorącego powietrza.

§3

Podmiotami, dla których wprowadza się zakazy są podmioty eksploatujące instalacje wskazane w §2.

Rozdział 2

Ograniczenia dotyczące rodzaju paliw

§4

1. W instalacjach wskazanych w § 2 do 31 grudnia 2029 r. zakazuje się spalania:
 - 1) paliw stałych, o których mowa w art. 7 ust. 7a ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw,
 - 2) biomasy o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%.
2. W instalacjach wskazanych w § 2 od dnia 1 stycznia 2030 r. zakazuje się spalania paliw stałych innych niż biomasa o wilgotności w stanie roboczym nie wyższej niż 20%.

Rozdział 3

Ograniczenia dotyczące instalacji, w których następuje spalanie biomasy

§5

W przypadku instalacji, o których mowa w §2, których eksploatacja rozpoczęła się lub rozpocznie się przed 1 stycznia 2023 r., dopuszcza się spalanie biomasy o wilgotności w stanie roboczym nie wyższej niż 20%, jeżeli:

- 1) W przypadku instalacji wskazanych w §2 pkt 1, spełnione są łącznie następujące warunki:
 - a) spalanie paliwa zachodzi w instalacjach, które zapewniają minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w punkcie 1 załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189,
 - b) umożliwiają wyłącznie automatyczne podawanie paliwa, za wyjątkiem instalacji zgazowujących paliwo
- 2) W przypadku instalacji wskazanych w §2 pkt 2 spalanie paliwa zachodzi w instalacjach, które spełniają minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w punkcie 1 i 2 załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185.

§6

1. W przypadku instalacji, o których mowa w §2, których eksploatacja rozpocznie się po 31 grudnia 2022 r., dopuszcza się spalanie biomasy o wilgotności w stanie roboczym nie wyższej niż 20%, jeżeli:

1) W przypadku instalacji wskazanych w §2 pkt 1 spełnione są łącznie następujące warunki:

a) spalanie paliwa zachodzi w instalacjach, które zapewniają minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w punkcie 1 załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189, przy czym emisje cząstek stałych dotyczące sezonowego ogrzewania pomieszczeń, o których mowa w lit. c pkt 1 tegoż załącznika nie mogą przekraczać 20 mg/m³.

b) umożliwiają wyłącznie automatyczne podawanie paliwa, za wyjątkiem instalacji zgazowujących paliwo

2) W przypadku instalacji wskazanych w §2 pkt 2 spełnione są łącznie następujące warunki:

a) spalanie paliwa zachodzi w instalacjach z zamkniętą komorą spalania, spełniających minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w punkcie 1 i 2 załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185,

b) spalanie zachodzi w instalacjach wyposażonych w mechaniczną regulację temperatury w pomieszczeniu za pomocą termostatu lub elektroniczną regulację temperatury w pomieszczeniu

2. Postanowienia ust. 1 pkt. 2 nie dotyczą instalacji wymienionych w art. 1 ust. 2 Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185. Instalacje te mogą być eksploatowane po spełnieniu warunków wskazanych §5 pkt. 2 bez względu na moment rozpoczęcia eksploatacji.

Rozdział 4

Ograniczenia dotyczące instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych innych niż biomasa

§7

W przypadku instalacji, o których mowa w §2, zakazuje się spalania paliw stałych innych niż biomasa o wilgotności w stanie roboczym nie wyższej niż 20%, chyba że ich eksploatacja rozpoczęła się przed 1 stycznia 2022 roku.

Rozdział 5

Obowiązki podmiotów objętych uchwałą w zakresie niezbędnym do kontroli realizacji uchwały.

§8

Podmiot eksploatujący instalację jest zobowiązany do wykazania spełniania wymagań określonych w §5 - 7 niniejszej uchwały poprzez przedstawienie dokumentów potwierdzających spełnienie tych wymagań, w szczególności:

1) dokumentacji z badań,

2) dokumentacji technicznej urządzenia,

3) instrukcji dla instalatorów i użytkowników, o której mowa w punkcie 2 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 oraz w punkcie 3 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185.

§9

Podmiot eksploatujący instalację jest zobowiązany do wykazania spalania paliwa spełniającego wymagania określone w § 4 ust. 1 pkt 1) niniejszej uchwały poprzez przedstawienie organom uprawnionym do kontroli świadectwa jakości paliwa stałego, o którym mowa w art. 6c ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw.

Rozdział 6

Przepisy zmieniające

§10

W uchwale Nr XXXII/452/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 stycznia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa małopolskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 787) §1 pkt. 1 otrzymuje następujące brzmienie:

„1. W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko, w granicach administracyjnych województwa małopolskiego z wyłączeniem Gminy Miejskiej Kraków, Gminy..... wprowadza się ograniczenia i zakazy określone niniejszą uchwałą.”

Rozdział 7

Przepisy końcowe

§ 11

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Małopolskiego.

§12

1. Uchwała podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r. z następującymi wyjątkami:

1) dla instalacji wskazanych w § 2 pkt. 1, niezależnie od tego jaki rodzaj dopuszczonego paliwa stałego jest w nich spalany, będą obowiązywać wymagania wskazane w § 5 pkt. 1:

- a) od dnia 1 stycznia 2023 r. dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r. niespełniających wymagań w zakresie sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3, 4 lub 5 według normy PN-EN 303-5:2012,
- b) od dnia 1 stycznia 2027 r. dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r. spełniających wymagania w zakresie sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012.

2) instalacje wskazane w § 2 pkt. 1, niezależnie od tego jaki rodzaj dopuszczonego paliwa stałego jest w nich spalany, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r. spełniające wymagania w zakresie sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 5 według normy PN-EN 303-5:2012 – mogą być eksploatowane do końca żywotności technicznej urządzenia, z zastrzeżeniem § 4 ust. 2.

3) dla instalacji wskazanych w §2 pkt 2 będą obowiązywać wymagania wskazane w § 5 pkt. 2:

- a) od dnia 1 stycznia 2023 r. dla instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych innych niż biomasa o wilgotności w stanie roboczym nie wyższej niż 20%, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r.
- b) od dnia 1 stycznia 2023 r. dla instalacji, w których następuje spalanie wyłącznie biomasy o wilgotności w stanie roboczym nie wyższej niż 20%, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r., chyba że instalacje te będą:
 - osiągać sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80% lub
 - zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu do wartości określonych w punkcie 2 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185.